

PETROZSÉNY és VIDÉKE

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS VEGETÁRIUMI HETILAP. — MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP REGGEL.

A lap előfizetési ára:

Egy negyedévre	2 kor.
Fél évre	4 "
Egész évre	8 "
Egyes szám ára	20 fill.

Felelős szerkesztő:
ZÁDORV KÁROLY.
Lap kiadó tulajdonos:
FIGULI ANTAL.

A lap szemléi részét illető közlemények a »Petrozsény és Vidéke« szerkesztőségéhez, az előfizetések pedig a Kiadóhivatalhoz küldendők.
Hirdetések, valamint nyitlitteri közlemények árszabály szerint számítottak.

A Malea-patak szabályozása.

Tagadhatlan, hogy Petrozsény egy népes, nagyforgalmu vidék gócpontja. Ide gravitál az egész Zsilvölgy. Nem térhet ki tehát ez a rohamosan haladó község ama kötelesség elől, melyet elfoglalt pozíciója ráutal.

Eddigélé, — mondhatni, erejét felülmúló anyagi áldozatok meghozatalával — bizonyítékát adta Petrozsény, hogy tudatával bír a forgalmi és földrajzi viszonyok, valamint a kulturális tekintetek által reáutalt feladatának. Nemcsak a jelen, de a jövő fejlődés igényeinek is minden irányban megakar felelni. Ami terhes, sőt nyomasztó kötelezettséggel jár. Mert nemcsak a közintézmények létesítése, a forgalmi igények kielégítése nyomul homlokterbe, hanem kiváló súly helyezendő arra, hogy külsőleg is azt a benyomást tegye, ami, vagy is: hogy valóban vidéki központ.

A multban sok mulasztás, sok helytelen intézkedés történt, melyeknek egyrészét már nem lehet helyre hozni, de még igen sokat lehet szanalni, korrigálni. Szeretünk e községről, már mint városról beszélni. Előlegezzük ezt a megkülömböztetést a rendezett-tanács mielőbbi szervezése reményében. Ámde akkor arról is gondoskodnunk kell, hogy ilyen jellege legyen.

Többször szóvátettük, hogy a rohamos fejlődésre való tekintettel az utcák és terek szabályozási térképe készitendő el mindenek előtt. De ez még nincsen meg. Ez az oka, hogy adott esetekben — megengedjük, hogy helyes érzékkel és legjobb szándékkal, de — ötlegszerűleg és nem előre ismert és irányadóul szolgáló egységes-, kötelező terv szerint jelöli ki az előjáróság, az építést engedélyező hatóság a szabályozási, az építési vonalat. Ami aztán nem egyszer utólagosan észrevételre, kifogásokra nyújt tápot. A jóváhagyott szabályozási térkép mindennek elejét venné.

Biztos tudomásunk szerint a folyó évben a bányakincstár, a salgótarjáni bányatársulat, a m. kir. államvasutak és a magánosok tervezett építkezésére 5-6 millió koronára van előirányozva. Ilyen nagyarányú építkezés a vidéken sehol, de a fővárosban is aligha lesz. És ahol az épületek emeltetnek, az építési vonal sehol sincsen megálapítva.

Ezuttal csak pár százezer koronában előirányzott két építkezést említtünk. Egyik a petrozsényi kir. járásbírósi, a másik a Malea-patakhid. A hid — természetesen — a patak fölő, a járásbírósi épület pedig a Malea partjára van tervezve.

Ha egyéb ok nem tenné szükségessé, már ez a két építkezés elutasíthatanná teszi a Malea

patak mellett az építési vonal előzetes megállapítását, ami viszont a patak szabályozását — mondhatni — parancsolólag követeli.

Ennek most van az ideje. Ha a monumentális középület meglesz s a vashid elkészül, akkor mindenkorra, legalább is több évtizedig a középítészeti tekintetek által követelt szabályozásról szólni sem lehet.

Igaz, hogy sok pénzbe kerül, több kapcsolatos érdek fűződik hozzá, de később még több akadály elhárítása lesz szükséges, ha csak a község mindenkorra le nem mond a belterület központját átszelő patak szabályozásáról, amit a vízmederre, a víz veszedelmes kanyargó folyására vetett tekintet nagyon is indokoltnak lát.

Az érdekelt tényezőkkel, a közvetlen szem-szédokkal kellene mindenekelőtt megegyezésre jutni s azzal tisztába jönni, hogy mennyibe kerülne a szabályozás, miként volna a keresztül viendő s ez esetben az építkezésre használható, vagy a szomszédok által elfoglalandó telek mennyiért volna értékesíthető. Véleményünk szerint, a meder- és partszabályozás esetén építkezésre használható — nyerendő — telek értéke és a szabályozással járó költség között olyan eltérés nem lenne, amely a szabályozásnak anyagi akadályát képezné.

Ezzel kellene tisztába jönni. Az aktuális kérdés sokkal fontosabb, se-m-hogy a hivatott faktorok attól közönyösen eltekintsenek.

„PETROZSÉNY ÉS VIDÉKE” TÁRCAJA.

Senki küldöttje.

— GYÓNI GÉZA* —

Senkisék küldött. Hát minek jöttem?
Csuszós, köves lesz, tudtam az ut,
Köves előttem, véres mögöttem. . .
Meredékjárni vándorsarut
Mégis kötöttem.

Senkisék küldött. Pocsolyán, tűzön
A magamátka, vágya vezet.
Vaksors írását én nem betűzőm.
Sírva sem mosom sok sebemet.
Ha sors, hát üzzön.

Alant tipegni, parányi sorban,
A hangya-élet hi vissza most:

*Mutató a szerzőnek most megjelent: »Szomorú szemmel« című verskötetéből. Előjegyzéseket elfogad a kiadóhivatal.

Morzsát csipetni és jóllakottan
Faltöbe ülni s egy huzamost
Szunyadni ottan . . .

Nem mehetek már. Senki küldöttje
Lihegek, lógok ég s föld között.
Lemenni gyáva, feljutni győnge . . .
Várom a fojtó, irgalmas ködöt,
Csak már befödne!

ILONKA.

— Irta: SZÉPHALMY VINCE. —

A szerkesztő felbontotta a borítékot és olvasni kezdte a csinos betűkkel írt elbeszélést:

A PIROSÍTÓ.

— Irta: MOSOLYÓ PÁL. —

Julcsa és Jutka, akiket Erzsók néni — a bíró uram felesége — csak azért fogadott fel, hogy a sütés-főzéssel járó tennivalók körül segítkezzenek, bizonyára nem szorgalmatoskodnak, mert Erzsók néni néha-néha rájuk forrmed:

— Julcsa te, mozogjon a kezed.

— Az arany gyűrű nem fog leesni az ujjadról.
— Julcsa te, ne bámészkozd ki az ablakon. Látsz még legényt eleget a lakodalmadon.

Erzsók néni pedig jó példával járt elől: csak úgy égett a munka a keze alatt.

Csűrös Mihály bíró uram pedig ezalatt a verandán ült és eregette a pipafüstöt, mely opálos színben olvadt bele a kellemes nyár-reggeli levegőbe.

Jól táplált arca barátságos színt adott a pipafüstnek is, mely még ráncos csizmáján áll is jobban illett hozzá. Már-pedig az ugyancsak jól állott neki.

A nagy lompos szőrű, lomha kutya: a Fűrge (kölök korában talán még ráillett e név) oda kerül a bíró uram mellé, egynehányszor megnézte nagy komolyan, aztán szuszogva, fújva a bíró uram lábai elé feküdt. Bíró uram pedig — természetesen csak véletlenségből — a farkára lépett, mirre a kutya méltatlankodva ugrott talpra. Hosszú idő óta először használhatónak jelzőként is a nevet.

Bíró uram, hogy félig saját hibáját jóvá tegye, végig simogatta egynehányszor a félénken elhuzódó Fűrget, s mintha csak vigasztalni akarná, beszélt neki:

— Na nem baj Fűrge, ugy se busulsz sokáig. Itt lesz mindjárt az Ilonka. Ha meglátod, tudom ugrálni fogsz örömedben. Ugy-e rég nem láttad Ilonkát?

MOSKOVITS FARKAS és TÁRSA

CSIPŐ-, CSIZMA ÉS HADFELSZERELÉSI GYÁR. * * * CS. ÉS KIR. KÖZÖSHADSEREG SZERZŐDÉSES SZÁLLÍTÓI. ::
Petrozsény, Kossuth Lajos-utca Junger Samu házában

Elsőrangú készítményű férfi, női és gyermek lábbeliek, csizmák, munkás bakancsok eredeti gyári szabott árban árusíttatnak.

16—27

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

KÜLÖNFÉLÉK:

— **Átnyvezetés.** Vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter *Derzsy* Ödön petrozsényi állami főgimnáziumi rendestárnak hason minőségben a szentesi áll. főgimnáziumhoz helyezte át.

— **Eljegyzés.** *Cserey* Gyula kimpulujnyi m. kir. szemlést eljegyezte *Huber* Angela, — *Adron* Dénes kincstári bányakész petrilla-zsiezzi lakos eljegyezte *Huber* Herminka urleányt, öz. *Huber* Gyuláné petrozsényi háztulajdonos kedves leányát.

— **Fráter Lóránd** művészestélyt ma, vasárnap este fél 9 órakor lesz a bányatársulat vendéglátó épülete dísztermében. Az intelligens közönség érdeklődése a fényes anyagi sikert, *Fráter* Lóránd, továbbá *Dienzl* Oszkár kiváló zongora művész az erkölcsi sikert már eleve biztosítja.

— **Mérnök-bál.** Február hó 20-án zajlott le a zsilvölgyi mérnökikar bálja a petrozsényi kaszinó összes termeiben. Ezuttal először láttuk a zsilvölgyi összes mérnöki fakultások mérnökeit együttesen buzgókodni egy jól sikerült eszt, az első mérnök-bál érdekében. A debut, őszintén elmondhatjuk, fényesen sikerült, a petrozsényi első mérnök bál kedves emléke az egyes mérnöki szakok közötti collegiális érzést még jobban megerősítette és így reméljük, hogy a petrozsényi bálók referádái között a következő farsangokban is ott fogjuk találni a mérnök-bálról szólót. A bálon, melyen a zenét a salgótarjáni kőszénbánya társulati bányazenekara és Szajkó Sándor cigány zenekara szolgáltatta, láttuk Petrozsény intelligenciájának tulnyomó részét, a vidék is szép számban volt képviselve. Kevés petrozsényi bálon láttuk oly feltűnő szép tolettékben a hölgyeket, akiknek a rendezőség izléses, a mérnöki jelvényei díszített táncrenddel és virágcsokorral kedveskedett. A jelenvolt hölgyek névsora a következő: *Asszonyok:* Dr. Ábrahám Józsefné, Azzola B. Jánosné, Baumert Dánielné, Becker Dávidné, Blankenberg Aladárné, Benc Gyuláné, Csaslova Ignácné, Dénes Samuné, Gidró Jenőné, Félégházy Gyuláné, Földes Miksáné, Fritz Károlyné, Frosch Pálné, Győri N.-né, Horváth Vilmosné, Huszti Adalbertné, Janza Vazulné, Jólesz Jánosné, Klauder Vilmosné, Kosztella Jánosné, Krizkó Bohusné, Lakner Józsefné, Muschong Rezsőné, Nesztor Kamillné, Pauk Rezsőné, Pick Samuné, Prileszky Pálné, Priváry Gézané, Rév Ödöné, Rosehnál Jánosné, Rudolf Józsefné, Rotter Antalné, Sárközy Tihamerné, Schnegonné, Köföron Ilona, Sorbán Istvánné, Spiegel Sándorné, Varjassy Istvánné, stb. *Leányok:* Benc Ilonka, Handwerk Etti, Haragos Irénke, Huth Greti, Klauder Aranka, Kürthy Ilonka, Pfeiffer Ilka, Rév Lucie, Rosehnál Annie, Röth Paula, Rotter Mariska, Rudolf Ilka, Schnegon Ilona és Iduska, Schulek Mártha, Székely Lenke, Tribusz Adrienne, Tribusz Mariska, Varjassy Mariska, stb.

A kutya csóválgatta farkát, mintha csak annak örülne, hogy Ilonka haza jön. Pedig valójában annak örült, ohogy ismét szent a béke.

Bíró uramnak most valami okos dolog juthatott eszébe, mert fontoskodva ment be a konyhába, ahol Erzsők néni vezetésével a Jutka meg a Julcsa koppasztotta a csirkéket.

— En jónak találnám, Erzsők, — vélekedett bíró uram — ha a Jutka előre menne az utra, hogy tudósítson begyűnként ha közeledik a hintó.

Mert ugy illene, hogy legalább a kapuig kimenjünk Ilonka elébe.

Erzsők néni is okosnak találta a gondolatot és eleresztette Jutkát, bár most a Jutkáért is neki kellett dolgoznia.

Jutka pedig ezen váratlan öröme, hogy egy időre megszabadulhat a konyhából, mint a puskából lött golyó ugy sietett az utcára a fehérrel meszelt, kerítel körülvett házak közé, ezen a paradicsomi reggelen, s mintha csak álmodna — szembe jön vele János: a Jutka János.

— Szerbusz gyöngyöm. Hová?

— Várom a hintót. A bíró uram lánya érkezik... Azt mondják, hogy azért taníttatja bíró uram mert jó hangja van.

— Aztán hol taníttatja?

— Pesten!

— **Ág. ev. nőegyleti táncmulatság Aninoszán.** Február hó 28-án este ugy erkölcsileg, mint anyagilag fényesen sikerült mulatságot rendezett az alukuló félben levő ág. ev. nőegylet, melynek sikere föltétlenül az ügybuzgó és lelkes elnök: Ónagysága Frosch Pálné urnó nevéhez fűződik. Ugyancsak elismeréssel adózunk a helyi üzemvezető: Frosch Pál b.-gondnok urnak, aki minden tekintetben rajta volt, hogy kedves vendégeink igazán jólérezzék magukat. Felülvezetésekkel a nőegylet áldásos céljait elősegíték a következők: Frosch Pál 7 kor., Lévy Gábor 4 kor., Pelger Mihály, Nuber Ignác, Ányi Péter, Tischler Sámuel, Huszerl Arthur 3—3 kor., Henrich Viktor, Rosehnál Annus, Kopecky Béla, Strausz S. Aurél, Krausz Lajos, Dubovszky Elemér, Zaharanszky Jakab, Keiling Károly (Petrilla), Zippenpfenig Frigyes, Molvai Miklós 2—2 kor., Maschek Vencel, Zippenpfenig Sámuel, Juhász Gáspár, Gajdos Károly, Márton Endre, Kovács János, Faltisz Jaroszláv, Kernács Károly, Gadó Albert, Angyán József, Zippenpfenig Károly, Kiss Ferenc, Jasek Ferenc, Jomk Juon, Frabl N. (Vulkan) 1—1 kor., Pittini Guidó, N. N., Papp András, Nyisztor Demeter, Nikora Sándor, Kovács Mátyás, N. N., Csucs Miklós, Csabán István, N. N., N. N., Szorgerné, N. N., N. N., Novotini Emil 40—40 fillér, Mladin György 6 kor. 40 fillér. Bevétel: 324 kor. 42 fillér. Kiadás: 93 kor. 96 fillér. Tiszta jövedelem 230 kor. 46 fillér. Az anyagi sikert nagyban elősegítette, hogy a helybeli nők különféle ajándékaiból tombolat rendeztünk. Halás köszönt a jövedvű adakozóknak. A vulkani Fekete-fiúk is kitettek magukért. Fogadják a nemes adakozók és résztvevők halás köszönetünket a rendezőség.

— **A Petrozsényi és Járasi Első Temetkezési Egylet** mult évi számadását f. február hó 28-án a tagok nagyérdeklődése mellett tartott közgyűlésen vizsgálta meg és hagyta jóvá. Az egylet 382 beíratkozott tagot számlált, mult évi halálesetek száma 14. Az egylet II-ik évi fenállása óta 1691 korona 30 fillér tiszta vagyont takarított meg. Az alapszabályok értelmében kor-, vallás- és nemkülömböség nélkül beíratkozhatik 16—60 éves korig, aki hiteles orvosi bizonyítvány és 2 kor. 40 fillért fizet az egylet pénztárába felvételi díj címén.

— **Bányamérnöki iroda Petrozsényben.** *Kekel János és Társa* bányamérnöki irodája f. év március hó 1-én megkezdte működését. Minden bányászati szakdolgozatban konzultál; elvállal tervezetéseket, kitzéseket, kül- és bányaméréseket, háromszögölést, parcellázást, szóval a bányászat körébe vágó műszaki teendők ellátását. Iroda: Petrozsény, a Peccol házban. Hivatalos órák naponként reggel 9-től 12-ig, d. u. 3-tól 5-ig. Vasár- és ünnepnapokon d. e. 9-től 11-ig.

— **Nem lesz calicum-carbidgyár Petrozsényben.** Erre enged következtetni a vármegye alispánjának közhírré tett véghatározata, amely az öz. Pulszky Ágostonnak adott vízhasználati engedélyt

megszünteti s annak a vízikönyvből való törlését elrendeli. Hét év előtt ugyanis nagy előkészületeket tett a nevezett engedélyes a Petrozsény közelében, a Zsil partján calicum-carbidgyár építésére, területeket vásárolt s megszerezte a vízhasználati jogot. Azóta nem történt semmi érdemleges intézkedés, miért is az alispán a kérdéses vízhasználati engedélyt megszüntette, mert ugy az engedély jelenlegi birtokosa, mint annak jogelőde mindaddig évenként csupán arra szorítottak, hogy az építés megkezdésére az engedélyokiratban megszabott építési határidő meghosszabítását kérik. Ezen építési határidőt már hat éven keresztül hat ízben egy-egy évvel meghosszabította az alispán, anélkül azonban, hogy engedélyes a vízhasználati jogát gyakorlatba vette volna. Miután a vízjog egyik főelve az hogy a vízerő mindehnyit a lehető legnagyobb mértékben való kihasználása biztosíttassék; miután továbbá az építési határidő meghosszabítása tulajdonképen a vízjogi törvény 42. §-a értelmében, a már megszerzett vízhasználati jog gyakorlatban létrejött oly változásnak tekinthető, amelyhez a vízhasználattal érdekelt idegeneknek is szavuk lehet, a hatóság csak újabb szabályszerű eljárás és helyszíni tárgyalás során puhatolhatna ki a vízhasználati engedély megszüntetését már annál is inkább indokoltnak jelenti ki, mert míg egyrészt a meghosszabítás csak a vízerő netaláni értékesítését zárja el indokolatlanul, más vállalkozóktól, és másrészt a meghosszabításokkal járó nyilvántartások a hatóságnál tisztára fölösleges nyilvántartási munkát okoznak. Sajnos, hogy ez a kilátás mellett megindult vállalat nem jön létre.

— **Kényelmetlen utazás** lehet a vasuti kocsik fékjén, de meg veszedelmes is. A 12 éves Simon János, akinek üzemleiről már ismétetlen említést tettünk, azt mondja, hogy a vasuti kocsik alján, a féken ő egész biztonságban érzi magát. Pár hét alatt már kétszer tette meg ilymódon az utat Aradtól Petrozsényig. A javíthatatlan gyermeket a petrozsényi előjáróság beszállította az aradi állami gyermekmenhelybe, jelezvén, hogy már több lopás és betörés büntette terheli s a legéberebb felügyelet dacára is megszökött. Másodszor is megszökött a menhelyből s most harmadszor szállította be az előjáróság rendőri kísérettel. Azt mondta kísérlőjének a kis gonosztevő, hogy ha megvasalva s elzárva őrzik, akkor is megszököik. Az iskolai fejelem, a szülői fenyegetés nem irtotta ki belőle a rossz tulajdonságot. Nem mutat semmi hajlamot, hogy jó utra akarna térni. Vajjon a javító intézetnek lesz-e rá jótékony hatása? Mert most már odaszállítják, ha ismét meg nem szököik s a vasuti kocsik fékjén vissza nem jön Petrozsénybe.

— **Megölte a saját gyermekét** *Jvonics* Julianna 22 éves petrozsényi lakos cseléd leány, aki szégyenét akarva elrejteti s az újszülött fejlett fiú gyermekét az árnyékszekébe dobta. A községi rendőrbiztos kipuhatolta a borzasztó bűnesetet, melyről jelentést tett és az orvos-törvényszéki vizsgálat megállapította a gyermek gyilkosságát. A bűnös anya nagybeteg fekszik s rendőri felügyelet alatt van.

— Ujj, jó meszi van az innét...

— Te János, de jó, hogy össze találkoztunk. Tudod-e, hogy a Julcsa mit mondott rólad?

— Rólam?

És Jutka a féltékeny szerelmes hangján ráolvasta Jánosra a vádiratot, mely valószínűleg kemény vádak tartalmazott, mert Jánosnak még az arca is kipirult a haragtól. Az élénk taglejtéseket már a fenyegető modulatok váltották fel, mellyel valószínűleg egy harmadik személyt fenyegetett János.

De a beszélgetés egyszerre félben maradt, anélkül, hogy hevesebb kitérésre alkalom lett volna.

Egy hintó robogott el mellettük és benne egy gyönyörű teremtes ült: kétségen kívül Ilonka.

Jutkát a rémület teljesen hatalmába ejtette, mert sem ő, sem pedig az ő Jánosra nem talált semmiféle kibúvót, mellyel kimenthetné magát a bíró uram előtt, amiért a rábizott dolog teljesítését elmulasztotta. A legnagyobb megadással indult hazafelé, készen arra, hogy bármilyen rettenetes lesz is a bíró uram haragja, bűnöségének tudatában néma megadással fogja azt tűrni. És haza érkezett.

Bíró uram nem várta a verandán, nem csapkodta fejéhez a szette-vette-teremtettéket, amint ezt magának előre elképzelte, hanem benn ült a szobában Erzsők néniel együtt Ilonka mellett s falatozás közben ezeregy

kérdéssel ostromolták Ilonkát, hogy telt az ideje, tetszik-e neki a nagyvárosi élet, van-e sok mulatság, nem akadt-e még kérő? Kiváltképen Erzsők néni volt kifogyhatatlan az eféle kérdésekből, melyekre Ilonka mindig tetsző választ adott.

Gyorsan telt az idő.

A szomszédok szívesen vettek részt az evés-ivásban, miközben nem győzték dicsérgetni az Ilonka fekete haját, porcellán fehér fogait és fóképen viruló egészséges arcszínét, mely olyan széppé tette Ilonka arcát, mintha csak egy frissen szakasztott rózsza lenne. A vendégek később kicserélődtek, s helyet adtak a falu előljáró embereinek akik azért jöttek, hogy megosszák bíró uram nagy örömet. A kántor mikor megtudta, hogy Ilonka énekesnő — de addig már önmagáról talán elfeledte, hogy kántor — valamiféle kollegiás meghalottság fogta el, s valahányszor csak szólt Ilonkához, folyton csak „Ráfájel angyalá»-nak szólítottatta.

Az Ilonka énekvél tetőpontra hágott a csodálkozás és a tetszés. De Ilonka nem sokat törődött szülőfalujának tetszésével, mert álmos volt, s aludni szeretett volna, hogy az utazás fáradalmait kipihenje.

Erzsők néni bizonyára kipárnázta az ágyat, melybe Ilonkát fektette, s talán csendre is intette a további vigadókat, hogy meg ne zavarják Ilonka álmait.

*

Magyar Ásványvíz Forgalmi és Kiviteli Részv.-Társ. Budapest, V., Báthory-ut 5. Főlerakata Petrozsény Schaffer Mihály cégénél.

Állandóan raktáron vannak és árusítatnak azonnali palackcsere mellett:

Borszéki főkut
Borszéki Kossuth-kut
Borszéki Boldizsár-kut
Bodóki Matild
Bornegyi
Baross

Boholti
Előpataki
F.-Rákosi Mária
Fehérkői
Glória
Horgász — Hankó

Hebe
Káson-Jakabfalvi
Káson-Salutaris
Répai
Székely-Selters
Stojkai

— **Cabaret a „Minta“ vendéglőben** állandóan nagy közönséget vonz s esténként kellemes szórakozást nyújt a látogatóknak. A figyelmes vendéglős nagy áldozat meghozatalával a fővárosból új tagokat szerződtetett s minden irányban gondoskodott, hogy a művelt közönség igényét kielégítse.

— **Az időjárás** március hó 1-én enyhére változott s a gyorsan elolvadt vastag hóréteg rohamosan zudította a vizet a lapályosabb helyekre. Petrozsény utcáin piszkos áradat hömpölyög napok óta s előre félünk a feneketlen sártól, amely bekövetkezik pár nap alatt, mihelyt a föld fagyos kerge felenged.

— **Ösztöndíj és segély iparosoknak.** A kereskedelemügyi miniszter pályázatot hirdet iparosoknak, illetve azok özvegyeinek és árváinak ösztöndíjakra, illetve segélyre, és pedig: I. A Voigtländer Frigyes bécsi kereskedelmi tanácsos által alapított Mária Valéria-alapítvány kamataiból egyenkint 1082. (egyezer-nolcvankettő) koronás ösztöndíj lesz a folyó évben odaítélendő. Ez ösztöndíjakat képesítéshez kötött ipart üző két szegényebb sorsú, érdemes, szakmájában kiváló és józan életű olyan kezdő fiatal magyarhonos iparosmesternek, vagy idősebb segédnek fogja a kereskedelemügyi miniszter odaítélni továbbképzés céljából, vagy műhelyi berendezés, illetve annak tökéletesítése céljából, vagy forgó tőke gyanánt, kik atyjuk iparát folytatják s attól az iparüzletet átvették, vagy átvenni akarják. Pályázhatnak e két ösztöndíjra az iparosmesterek és segédek közül mindazok, kik katonai szolgálataikat már teljesítették és akik, ha mesterek legalább egyévet, ha segédek, legalább ötévet töltöttek ezen minőségben. A katonai szolgálatban töltött idő ezen időbe be nem számítható és általában csakis a tényleges műhelyi gyakorlattal töltött évek vehetők számba. A szabályzati folyamodványban megemlítendő az, hogy folyamodó ez ösztöndíjat mily célra igényli (továbbképzés, berendezés, vagy forgó tőke nyeresé céljából). Abban az esetben, ha berendezés, vagy annak tökéletesítése céljából igényli, az is megemlítendő, hogy mily berendezési tárgyakra, gépekre, szerszámokra van szüksége s azok mily értéket képviselnek továbbá, mely hazai gyárban, ipartelegen óhajítja azokat feltéve, — hogy belöldön gyártanak — beszerezni. Ha az ösztöndíjat folyamodó továbbképzés céljából igényli, megemlítendő az, hogy a továbbképzést, hol és miként kívánja eszközölni. II. A Goldberger Erzsébet által létesített Goldberger-alapítvány kamataiból hét (7) egyenkint 300 és egy 268 koronás, összesen tehát nyolc segélydíjat alakított a kereskedelemügyi miniszter, melyeket szakmájukban kivált, józan életű, de fiatalon elhunyt, képesítéshez kötött ipart üzőt magyarhonos iparosmesterek szegény-

sorsu özvegyei, vagy szegénysorsu, de 18 évet még be nem töltött (fiú, esetleg leány) árváinak fog odaítélni. Pályázhatnak e segélydíjakra az előbb említett özvegyek és árvák, ez utóbbiak anyjuk, vagy gyámjuk után. Özvegyek, kik férjük iparát folytatják, kik atyjuk iparát választották életpályául s mint ilyenek segéd, vagy tanonc minőségben alkalmazva vannak, avagy ugyanazon szakmába vágó ipari szakiskolába (felső ipariskolába) járnak, az odaítélésnél előnyben részesülnek. Árváknál, ha további kiképzésük érdekében több évi támogatásra volna szükség, a kereskedelemügyi miniszter a segélydíjat az alapítványi kamatok terhére, az előhaladás igazolásának kikötése mellett esetleg több éven át is engedélyezni hajlandók. Egy és ugyanazon családban özvegy és árva, illetve árvák ugyanezen alapítvány kamataiból segélyt csakis rendkívül kivételes esetben kaphatnak. A folyamodványban részletezendő: a cél, melyre folyamodó a segély igényli és a körülmények, melyek őt a segély kérésre utalják. Ugy az ösztöndíjra, mint a segélydíjakra a folyamodókat a kereskedelemügyi miniszterhez címezve, megfélemlen felszerelve, legkésőbb 1909. április hó 15-ig kell benyújtani az aradi kereskedelmi és iparkamara elnökségéhez.

— **Az új mértékhitelítés.** Az italméréssel foglalkozók érdekében közreadjuk az alábbi értesítést: A kereskedelemügyi m. kir. miniszter 1908. évi 107228 számú rendelete a keresmai palackok és ivóedények, valamint tejespalackok és tejeskannák hitelítésére s az ezek hitelítéséért járó díjak tárgyában, a dévai áll. mértékhitelítő hivatalnál megtekinthető a hivatalos órák alatt d. e. 9—12-ig, d. u. 2—5-ig. Felhívjuk a közönség figyelmét ezen rendelet 19. §-ára, mely szerint az 1907. évi V-ik t.-c. 28. §-a értelmében a hitelítés alá eső palackok és ivóedények, melyet az 1874. évi VIII. sz. t.-c. alapján már hitelítési bélyeggel el vannak látva, továbbra is forgalomban illetőleg használatban maradhatnak. Az 1907. évi V. t.-c. életbelépte után 2 hónapig, vagyis 1909. március hó 12-ig hitelíthetők lesznek az olyan keresmai palackok és ivóedények is, melyet a jelen rendelet 2. és 6. §-ában előírt követelményeknek nem felelnek ugyan meg, de megfelelnek azon követelményeknek, melyeket az 1873. évi VIII. t.-c. alapján beadott rendeletekben nyertek megállapítást. Az 1907. évi V. t.-c. életbeléptekor a közforgalomban használt hitelítetlen tejes palackok, tejs üvegpotharak és tejeskannák az idézett törvény életbe lépésétől számított (1) egy éven belül hitelítés alá bocsátandók.

KÖZGAZDASÁG.

A Salgótarjáni Köszénbánya Részvénytársulat a következőkben teszi közzé főzárószámát 1908. december 31-éről: *Vagyon.* Beszerzések és beruházások számlája. Bányáink értéke Salgótarjában, Kisterenén, Petrozsényben és Vulkánban 10,402,698 korona 15 fillér; Pénztár és értékpapírok: Pénztárkészlet Budapesten 110,841 korona 36 fillér; Pénztárkészlet Salgótarjában és Petrozsényben 184,733 korona 25 fillér; Betétek pénztáratvezetknél 4,594,824 korona 79 fillér; Cselekvő vállalatok 8524 korona 79 fillér; Értékpapírok (magyar koronajáradék, záloglevelek, részvények) 4,664,380 korona 30 fillér; 64 darab felső-zsilvölgyi köszénbánya társulati részvényjegy 1,295,406 korona 25 fillér; összesen 5,959,786 korona 55 fillér; Letétek értékpapírokban 436,154 korona 08 fillér; összesen 11,294,864 korona 82 fillér. A hivatalnokok nyugdíjalapjának értékpapirjai és ingatlana 1,976,908 korona 90 fillér; Ingatlanok leltára és anyagok értéke 1908. december 31-én: a) Földbirtokunk Salgótarjában, Baglyasalfján, Zagván, Inaszón, Etesen, Petrozsényben, Vulkánban stb. 1,192,378 korona 66 fillér; b) Berendezések és leltárak 13,479,055 korona 60 fillér; c) Letarolásra megvett erdők 1,388,925 korona 93 fillér; d) Üzemi anyagok 2,344,842 korona 46 fillér; e) Élelmiszerek 398,542 korona 89 fillér f) Szénkészlet 106,977 korona 35 fillér; összesen 18,910,722 korona 89 fillér. Adósok: Különböző adósok (szénszámlák) 4,575,102 korona 69 fillér; Foglakók és függőszámlák 210,617 korona: összesen 4,785,720 korona 55 fillér: Főösszeg 47,370,915 korona 31 fillér. Teher. Részvénytőke: 90,000 darab részvény a 200 korona: 18,000,000 korona. Tartalékok: Leirási taetálékszám 3,111,114 korona 94 fillér: Tartalékalapszámla 11,703,387 korona 75 fillér. Tartalék értékpapirjaink árkülömbiségeért 285,425 korona 66 fillér. Tartalék kétes követelésekért 178,000 korona. Külön tartalék tervezett új befektetésekre stb. 419,780 korona 52 fillér; összesen 20,897,708 korona 87 fillér. Hitelezők: Különböző hitelezők 1,376,238 Nyeresség- és veszteségszámla: tiszta jövedelem 1908-ra az 1907-iki maradvánnyal együtt 3,343,319 korona 99

fillér. Főösszeg 47,370,915 korona 31 fillér. *Nyeresség- és veszteségszámla 1908-ra.* Tartozik: Adószámla: 1908. évi adó Salgótarján után 212,320 korona 50 fillér; 1908. évi adó Petrozsény után 206,161 korona 95 fillér: összesen 418,482 korona 45 fillér. Leirási tartalékszám: leirás a gépek, eszközök és egyéb üzletfelszerelések elhasználása folytán beállott értékcsökkenésért 1,000,000 korona. Tartalékalap-számla: a tartalékalap növeléséért 1908-ra 300,000 korona. Jutalékszám: jutalékért az igazgatóság és a hivatalnokok részére 1908-ra 364,314 korona 05 fillér. Tiszta jövedelem az 1907-iki maradvánnyal együtt 3,343,319 korona 99 fillér: Főösszeg 5,426,116 korona 49 fillér. Követel: Maradvány 1907-ről 364,493 korona 52 fillér. Kamatszám: értékpapirjaink 87 fillér. A 64 darab felső-zsilvölgyi köszénbányatársulati részjegy hátralevő kamatmentes vételára 493,000 kora. Letétek értékpapírokban 436,154 korona 08 fillér. Hátralevő munkabérek 1908. december hóról Salgótarjában és Petrozsényben 408,926 korona 45 fillér. Hátralevő osztalékok és részvénytőke visszafizetés 3212 korona. Az igazgatóság és a hivatalnokok jutaléka 364,314 korona 05 fillér; összesen 3,081,845 korona 45 fillér. A hivatalnokok nyugdíjalapja 2,048,041 korona. és takarékpénztári betétek kamatai: 390,279 kornna 29 fillér. Szén-főszámla: bányáink bruttó jövedelme 4,671,343 korona 68 fillér. Főösszeg 5,426,116 korona 49 fillér.

A **handlovai köszénbánya** kiaknázására legközelebb egy részvénytársaság alakul meg. Az alakuló közgyűlést március hó közepén tartják meg. A részvénytőke hat millió korona lesz és ezt az összeget *Salgótarjáni Köszénbánya Részvénytársaság és a Magyar Általános Köszénbánya Részvénytársaság* jegyzik. Az új részvénytársaság elnöke Dr. Chorin Ferenc lesz. (Közl. és Közl. Szemle. 1909. 3. sz.) Ugyane tárgyról »Az Újság« f. évi 44. száma a következő tudósítást közli: Ismeretes, hogy a Salgótarjáni köszénbánya részvénytársaság és a Magyar Általános Köszénbánya Részvénytársulat a *handlovai* (Nyitramegye) gazdag köszénleletek kihasználására részvénytársaságot alapítanak. Az új társaság alaptőkéjére vonatkozólag olyan hírek kerültek forgalomba, hogy az 3—4 millió korona körül fog mozogni. Amint mi értesülünk, az alapítandó részvénytársaság részvénytőkéje tíz millió korona lesz, amely 50,000 darab 200 korona névértékű részvényre fog oszlan. Az új részvényeket az alapító társaság egyenlő részben veszik át. Az alakuló közgyűlést március folyamán tartják meg, s a bányák üzemét még ebben az esztendőben megkezdik.

Lóeladás!

12 darab fiatal egészséges igás és koci-ló, jutányos áron **eladó**, munka hiánya miatt. Értekezni és megtekinteni lehet

Krausz Ferencznél, Vulkánban.

„KRISTÁLY“ GÖZMOSÓ és VEGETISZTÍTÓ GYÁR — KOLOZSVÁR.

Elvállal női és férfi fehérneműeket mosni és vasalni, ruhaneműeket vegyileg tisztítani, gyorsan a legszébb kivitelben.

Tíz koronát meghaladó számla összegnél a csomag bérmentve küldeték vissza. — Csomagolás díjtalan.

Cím: „KRISTÁLY“ Gőzmosó-gyár

— KOLOZSVÁR, (pályaudvar). —

KÉT LÓRA való egész jó szerszám olcsón eladó. **Huszerl Arthurnál** Aninoszán.

Petrozsény központján a Kossuth Lajos-utcában egy üzlethelyiséget azonnal bérbe ad.

GROSS HERMANN
háztulajdonos.

Másnap ismét apanyos reggel virradt a falura. Ilonka már korán kelt. Érthető is hiszen ő a későn fekvéshez szokott, most pedig, hogy szüleit meglátogatta, korán fektet le, amiért korábban is kelt.

A napfény már megcsillant a kert virágainak határára, mikor Ilonka sétálni ment a kertbe, hogy kiválogassa magának a legszebb rózsákat.

A szomszédok lesték, hogy mikor lép ki a házból, de amint Ilonkát meglátták a kíváncsi tekinteteket a csodálkozás megijedé arckifejezése követte, mert Ilonka arcáról hiányzott a rózsá, mely megérkezésekor oly varázslatossá tette őt. Helyette sápadt, halvány, beteges színű arccal járt-kelt a rózsá bokrok között.

A szomszédok össze sugtak, kíváncsian kérdezősködtek egymástól, hogy mi lehet Ilonka beteges színének az oka.

Megmagyarázni egyikük sem tudta, míg Jutka, aki valahogyan a titkot elrejtette, megneve magyarázta:

— Nem busulni való dolog az szomszédasszony. Jutka körül nézett, hogy nem hallja-e senki, s csak azután folytatta:

— Hát édes szomszédasszony, az Ilonka azért halvány mert Pesten felejtette — a pirosítót.

Ami falunkban meg ilyen nem árulnak . . . De ugy-e édes szomszédasszony meg nem mondja senkinek?

A szomszédasszony fogadta, hogy egy árva szót sem fog kikuttyogni. Ő nem is mondta el senkinek, de azért hamarosan az egész falu megtudta: a ti kolódzó Jutkától.

Vége.

A szerkesztő bevégezte az olvasást, s egytál, ki alakult benne a határozat, hogy ezt az elbeszélést nem közölheti lapjában. Bemártotta tehát tollát a tintába, s megírta a következő szerkesztői üzenetet.

— *Szerkesztői üzenet M. Pál Helyben.* Elbeszélést fogatékosságai miatt nem közölhetjük. Rossz alapra épít. Ugyan, hogy is felelhetné el Ilonka az arcfestékét? . . . Mindent: csak azt nem!

5231. sz. VI. 1909.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú m. kir. pénzügyminisztérium folyó évi január hó 23-án kelt 4832. számú elhatározásával az ezen kir. pénzügyigazgatóság elhelyezésére szolgáló »Magna Curia« nemkülömben a mellé rendelt számvevőség elhelyezésére szolgáló külön épületen szükségesnek mutató helyreállítási munkálatoknak 4575 kor. 08 fillér költség keretén belül való fogantatását engedélyezte.

A fentemlített munkálatok biztosítása céljából az 1909. évi március hó 26-ik napjának délelőtti 9 órájára a dévai m. kir. pénzügyigazgatóság hivatalos helyiségében tartandó zárt versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a megnevezett munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítandó s a részletes feltételekben előírt 5%-nyí bánatpénzzel ellátott zártajánlataikat a kitűzött nap délelőtti 1/49 órájáig a kir. pénzügyigazgatósághoz annyiival inkább igyekezzenek beadni, mivel a később érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban forgó munkálatokra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett kir. pénzügyigazgatóságnál a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők.

Déva, 1909. évi március hó 3-án.

M. kir. pénzügyigazgatóság.

Pályázati hirdetmény.

Lupény községben egy emeletes ház, 3 üzlethelyiséggel bíró, több lakó- és vendégszobából álló épület felépítésére pályázatot hirdetnek.

A pályázni szándékozók forduljanak személyesen, vagy írásban a terv elkészítése végett

SIMON BALÁZS

fűszer és vegyeskereskedőhöz
Lupény.

Van szerencsénk a nagyérdemű fogyasztó közönség szives tudomására hozni, hogy a világhírű

TEA-KANNA

védjegyű legfinomabb direkt behozatalu orosz tea kizárólagos képviselőtét átvettük s azt ugy kiváló minőségénél, mint olcsóságánál fogva a legmelegebben ajánljuk.

Klein Testvérek.

9-20

ÉRTESÍTÉS.

Van szerencsém szives tudomására hozni, hogy vegyes üzletemet **építkezési anyagokkal** kibővíttem. Raktáron tartok mindennemű **kőmives-, ács- és asztaloszerszámot. Román-Portlán cementet, valódi Vaterproof-féle aszfalt fedőlemezt, kavics és salakos elszigetelő lemez, nádfonat, sodronyszeg, kötővasat, tűzhely kereket, kézi rámas, homok és kavics rostát és minden e szakmába vágó dolgokat, pontos és gyors kiszolgálásról előre is biztosítva vagyok becses pártfogását kérve**

tisztelettel:

REISNER JÓZSEF

fűszer-, vas- és vegyeskereskedő.

2-3

Szolid árak!

ELADÓ HÁZ.

Petrozsényben a Temető-utcában szolid anyagból épült két lakóház: I.-ső 5 szoba és konyhából, II.-ik 2 szoba, konyha és kamrából, továbbá 6 drb lónak istálló és több mellék épületből álló ház szabadkézből eladó.

Ugyanitt 2 pár ló, hintók, teherszekerek és hozzá tartozó fuvar-eszközök eladók. Bővebbet e lap **Kiadóhivatalában.**

OLCSÓ ÉS PONTOS KISZOLGÁLÁS!

Van szerencsém az igen tisztelt vevőközönség b. tudomására hozni, hogy Petrozsényben a Kossuth Lajos-utcában **butor-raktárrammal** egybekötve

ÜVEG- ÉS PORCZELLÁN

üzletet rendeztem be.

Elsőrendű összeköttetéseim kapcsán azon kellemes helyzetbe vagyok, hogy minden e szakmába vágó cikket, ugy nagybani, mint kicsinybeni eladásoknál igen jutányos árban árusíthatom.

Elvállalok **építkezési üveg munkálatokat, képkeretezést** stb., tartok raktáron mindennemű **tábla-üveget, asztali- és függőlámpákat, képkereteket, korcsmai és lámpaüvegeket, szervizeket** a legolcsóbbtól a legfinomabb kivitelig.

A nagyérdemű közönség szives támogatását kérve

teljes tisztelettel

Goldstein Albert.

OLCSÓ ÉS PONTOS KISZOLGÁLÁS!

NYOMATOTT FIGULI ANTAL GYORSSAJTÓJÁN PETROZSÉNY.

Tölgyfa eladás.

A Maleán, a Figuli és Szokol-féle téglalepen **párna fának, ajtófélfák és kerítésoszlopoknak** szolgáló tölgyfa kisebb és nagyobb mennyiségben eladó.

KORCSMÁROS kerestetik Vulkán községben egy 4-5000 korona havi forgalommal bíró korcsma üzlet részére 2000 korona ovadékkal. Értekezni **Hermann Adolf** petrozsényi kereskedővel lehet. 2-3.

Köhögés, rekedtség és hurut ellen nincs jobb a

Réthy-féle pemetetű czukorkánál

Vásárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan RÉTHY-félét kérjük, mivel sok haszontalan utánzata van.

1 doboz 60 fillér.

Csak RÉTHY-félét fogadjunk el!

ÜVEGEZÉS ÉS KÉPKERETEZÉS

ZOMÁNCZEDÉNY NAGY RAKTÁRI